

Minister Finansów i Gospodarki

Znak pisma: DM-IV.054.11.2025
Warszawa, 18 sierpnia 2025 r.

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: interpelacji nr 10682 w sprawie problemu syllogomanii

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na interpelację nr 10682 wniesioną przez Pana Posła Piotra Kandybę w sprawie syllogomanii, w porozumieniu z Ministrem Zdrowia oraz Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej informuję, co następuje.

Zaburzenie związane ze zbieraniem (patologiczne zbieractwo, syllogomania) zostało oficjalnie uwzględnione w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD-11) – pod kodem 6B24, w kategorii O6 Zaburzenia psychiczne, behawioralne lub neurorozwojowe.

Zaburzenie to charakteryzuje się nadmiernym gromadzeniem przedmiotów, prowadzącym do zabałaganienia przestrzeni lokalowej w stopniu utrudniającym jej użytkowanie lub zagrażającym bezpieczeństwu. Nagromadzenie wynika zarówno z powodu powtarzających się zachowań związanych z gromadzeniem przedmiotów, jak i trudności w ich pozbyciu się z powodu potrzeby ich zachowania.

Gromadzenie może mieć charakter bierny (np. gromadzenie przychodzących ulotek lub poczty) lub aktywny (np. nadmierne pozyskiwanie przedmiotów bezpłatnych, zakupionych lub skradzionych). Objawy te powodują istotne klinicznie cierpienie lub znaczne upośledzenie osobistych, rodzinnych, społecznych, edukacyjnych, zawodowych lub innych ważnych sfer życia. W przedmiocie podjęcia ewentualnego leczenia osoby z syllogomanią, o diagnozie i zastosowaniu danej metody leczenia, podejmuje lekarz.

Dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej, warunki udzielania i ich zakres określa ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych¹ oraz wydane na jej podstawie akty wykonawcze.

Natomiast opieka zdrowotna nad osobami z zaburzeniami psychicznymi jest wykonywana w ramach psychiatrycznej opieki zdrowotnej – w formie pomocy ambulatoryjnej, dziennej, stacjonarnej i środowiskowej. Co ważne, za świadczenia zdrowotne w zakresie psychiatrycznej opieki zdrowotnej udzielanej osobie z zaburzeniami psychicznymi przez świadczeniodawcę, który zawarł umowę o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej, o której mowa w art. 132 ust. 1 ww. ustawy, nie pobiera się od tej osoby opłat. W przypadku osób z problemami ze zdrowiem psychicznym, kompleksową pomoc można uzyskać m.in. w centrach zdrowia psychicznego, zgłaszając się do punktów zgłoszeniowo koordynacyjnych, bez konieczności wcześniejszego zapisu. Psychologowie pełnią dyżury w godz. 8:00-18:00, a na podstawie rozmowy opracowywany jest indywidualny plan leczenia.

¹ (Dz. U. z 2024 r., poz. 146, z późn. zm.)

Ponadto ogólne zasady związane z przyjęciem (za zgodą lub bez zgody) do szpitala psychiatrycznego, reguluje ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego² oraz rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie postępowania w sprawach przyjęcia oraz wypisania ze szpitala psychiatrycznego³.

Zgodnie z art. 22 ww. ustawy, osoba której zachowanie wskazuje na to, że z powodu zaburzeń psychicznych może zagrażać bezpośrednio własnemu życiu albo życiu lub zdrowiu innych osób, bądź nie jest zdolna do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych, może być poddana badaniu psychiatrycznemu również bez jej zgody. Konieczność przeprowadzenia badania stwierdza lekarz psychiatra, a w razie niemożności uzyskania pomocy lekarza psychiatry – inny lekarz. Przed przystąpieniem do badania uprzedza się osobę badaną lub jej przedstawiciela ustawowego o przyczynach przeprowadzenia badania bez jej zgody.

Przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej⁴ nie regulują wprost zasad postępowania służb pomocy społecznej wobec zjawiska tzw. zbieractwa. Ze wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej mogą korzystać osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej i dochodowej, w tym osoby przewlekle chore i z niepełnosprawnościami. Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Rolą pomocy społecznej jest zatem w pierwszej kolejności wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia ich potrzeb bytowych, tak by stały się one samowystarczalne. Rodzaj, forma i wymiar świadczenia winny odpowiadać okolicznościom uzasadniającym udzielenie pomocy, zaś potrzeby osób i rodzin z niej korzystających należy uwzględnić, jeżeli odpowiadają celom i mieszczą się w możliwościach pomocy społecznej. Wśród przesłanek umożliwiających uzyskanie pomocy wymienić należy m.in. niepełnosprawności oraz długotrwałą lub ciężką chorobę.

Na podstawie art. 50 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga wsparcia ze strony otoczenia, a jest go pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych.

Usługi opiekuńcze obejmują pomoc w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, opiekę higieniczną, zaleconą przez lekarza pielęgnację oraz w miarę możliwości, zapewnienie kontaktów z otoczeniem. Z kolei specjalistyczne usługi opiekuńcze są usługami dostosowanymi do szczególnych potrzeb wynikających z rodzaju schorzenia lub niepełnosprawności, świadczonymi przez osoby ze specjalistycznym przygotowaniem zawodowym.

Zgodnie z § 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005 r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych⁵ usługi te obejmują między innymi uczenie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego życia, w tym zwłaszcza kształtowanie umiejętności zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych i umiejętności

² (Dz. U. z 2024 r. poz. 917)

³ (Dz. U. poz. 247)

⁴ (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283, z późn. zm.)

⁵ (Dz. U. z 2024 r. poz. 816)

społecznego funkcjonowania, motywowanie do aktywności, leczenia i rehabilitacji, prowadzenie treningów umiejętności samoobsługi i umiejętności społecznych oraz wspieranie, także w formie asystowania w codziennych czynnościach życiowych, w szczególności takich jak samoobsługa, a zwłaszcza wykonywanie czynności gospodarczych i porządkowych, które pozwalają na utrzymanie i prowadzenie domu.

Zgodnie z § 2 pkt 4 rozporządzenia usługi obejmują też pomoc mieszkaniową, w tym w uzyskaniu mieszkania, negocjowaniu i wnoszeniu opłat, w organizacji drobnych remontów, adaptacji, napraw, likwidacji barier architektonicznych, a także w kształtowaniu właściwych relacji osoby uzyskującej pomoc z sąsiadami i gospodarzem domu.

Z przepisów tych wynika obowiązek ośrodka pomocy społecznej do pomocy osobie korzystającej ze świadczonych przez placówkę usług. Do tego wsparcia zaliczać się może również pomoc w utrzymaniu porządku w miejscu zamieszkania. Przywołane przepisy zakładają pomoc osobie, która nie jest zdolna, z uwagi na stan zdrowia, do samodzielnego wykonania określonych czynności. Ustalenie zakresu, okresu oraz miejsca świadczenia usług należy do przyznającego je ośrodka pomocy społecznej (art. 50 ust. 5 ustawy o pomocy społecznej).

Z przepisów ustawy o pomocy społecznej nie wynika natomiast działanie ośrodka pomocy społecznej na rzecz utrzymania odpowiedniego stanu nieruchomości czy też na rzecz podmiotów takich jak zarządca nieruchomości lub wspólnoty mieszkaniowe. Podmiotom tym przysługują bowiem uprawnienia określone w przepisach dotyczących nieruchomości, w tym w ustawie z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali⁶, dalej u.w.l., a także w przepisach ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁷, dalej KC.

W odniesieniu do sytuacji prawnej osób dotkniętych patologicznym zbieractwem, zamieszkujących w budynkach wielolokalowych, należy przypomnieć, że prawo własności podlega ochronie konstytucyjnej (art. 64). Powyższe oznacza, że własność może być ograniczona tylko w drodze ustawy i tylko w zakresie, w jakim nie narusza to istoty prawa własności. Analogicznej ochronie podlegają spółdzielcze prawa do lokali. Ochrona tych praw została też przeniesiona na grunt prawa cywilnego. Zgodnie z art. 140 KC, obowiązkiem właściciela jest korzystać z wyłączeniem innych osób, w granicach określonych przez ustawy i zasady współżycia społecznego, z rzeczy zgodnie ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem swego prawa. Tym niemniej zgodnie z art. 144 KC właściciel nieruchomości (posiadacz spółdzielczego prawa do lokalu) powinien powstrzymać się od działań, które by zakłócały korzystanie z nieruchomości sąsiednich ponad przeciętną miarę wynikającą ze społeczno-gospodarczego przeznaczenia nieruchomości i stosunków miejscowych (tzw. zakaz immisji). Oznacza to, że każdej osobie władającej nieruchomością sąsiednią, której zanieczyszczenia, zapach lub wydostające się z nieruchomości insekty, wpływają negatywnie na nieruchomość, przysługuje względem właściciela zanieczyszczonej nieruchomości roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i zaniechanie dalszych naruszeń – tzw. roszczenie negatoryjne (art. 222 § 2 KC).

Obowiązki najemcy są uregulowane również w Kodeksie cywilnym i dodatkowo sprecyzowane w ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego⁸, dalej: u.o.p.l. Obowiązkiem najemcy jest używanie przedmiotu najmu w sposób ustalony w umowie, a w razie braku

⁶ (Dz.U. z 2021 r. poz. 1048)

⁷ (Dz.U. z 2024 r. poz. 1061)

⁸ (Dz.U. z 2023 r. poz. 725)

odpowiedniego porozumienia – w sposób odpowiadający jego właściwościom i przeznaczeniu.

Nadto należy zwrócić uwagę, że zarówno właściciel (art. 13 ust. 1 u.w.l.), posiadacz spółdzielczego prawa do lokalu (na gruncie ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych⁹, dalej u.s.m.), jak i najemca (art. 6b u.o.p.l.), są obowiązani utrzymywać swój lokal we właściwym stanie technicznym i higieniczno-sanitarnym określonym odrębnymi przepisami oraz przestrzegać porządku domowego.

Jednocześnie, zgodnie z obowiązującym art. 10 ust. 1 u.o.p.l., w razie awarii wywołującej szkodę lub zagrażającą bezpośrednio powstaniem szkody, lokator jest obowiązany niezwłocznie udostępnić lokal w celu jej usunięcia. Jeżeli lokator jest nieobecny lub odmawia udostępnienia lokalu, właściciel ma prawo wejść do lokalu w obecności funkcjonariusza Policji lub straży gminnej (miejskiej), a gdy wymaga to pomocy straży pożarnej – także przy jej udziale. Przepis ten przewiduje możliwość wyegzekwowania obowiązku udostępnienia lokalu – w razie odmowy udostępnienia lokalu lub nieobecności osoby korzystającej z lokalu w przypadku awarii wywołującej szkodę lub zagrażającą bezpośrednio powstaniem szkody – przy pomocy policji, a gdy wymaga to pomocy straży pożarnej – także przy jej udziale. Analogicznie wygląda sytuacja w przypadku wspólnot (art. 13 ust. 2 u.w.l.) i spółdzielni mieszkaniowych (art. 6¹ u.s.m.).

Właściwy stan higieniczno-sanitarny został określony m.in. w ustawie z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach¹⁰, ustawie z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach¹¹ oraz ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi¹².

Zgodnie z art. 4 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach rada gminy, po zasięgnięciu opinii państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, uchwała regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie gminy, który jest aktem prawa miejscowego i w którym mogą znajdować się szczegółowe wytyczne co do utrzymania porządku w budynkach wielorodzinnych, klatkach schodowych, podwórzach, ulicach, itp. W myśl art. 5 ust. 1 ww. ustawy właściciele nieruchomości zapewniają utrzymanie czystości i porządku m.in. przez zbieranie powstałych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych zgodnie z wymaganiami określonymi w regulaminie; pozbywanie się zebranych na terenie nieruchomości odpadów komunalnych oraz nieczystości ciekłych w sposób zgodny z przepisami ustawy i przepisami odrębnymi oraz realizację innych obowiązków określonych w regulaminie. W przypadku, w którym stwierdzone zostanie niewykonanie obowiązków, wójt, burmistrz lub prezydent miasta wydaje decyzję nakazującą wykonanie obowiązków, która to podlega egzekucji w trybie przepisów ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji¹³.

Zakwalifikowanie zbieranych chorobliwie rzeczy jako „odpadów” w rozumieniu ustawy o odpadach pozwala również na zastosowanie art. 26 i art. 26a powołanej ustawy, określających zakaz składowania odpadów w miejscach nieprzeznaczonych oraz działania podejmowane w przypadku konieczności niezwłocznego usunięcia odpadów. W takich przypadkach wójt, burmistrz lub prezydent miasta, w drodze decyzji wydawanej z urzędu,

⁹ (Dz.U. z 2024 r. poz. 558)

¹⁰ (Dz.U. z 2025 r. poz. 733)

¹¹ (Dz.U. z 2023 r. poz. 1587)

¹² (Dz.U. z 2024 r. poz. 924)

¹³ (Dz.U. z 2025 r. poz. 132)

nakazuje posiadaczowi odpadów usunięcie odpadów z miejsca nieprzeznaczonego do ich składowania lub magazynowania. Co więcej w przypadku, gdy ze względu na zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi lub środowiska konieczne jest niezwłoczne usunięcie odpadów, właściwy organ (którym co do zasady jest regionalny dyrektor ochrony środowiska albo wójt, burmistrz lub prezydent miasta) podejmuje działania polegające na usunięciu odpadów i gospodarowaniu nimi, i w drodze decyzji skierowanej do władającego powierzchnią ziemi określa zakres i termin udostępnienia przez niego powierzchni ziemi, obiektów lub innych miejsc, w których znajdują się odpady, zakres i sposób przeprowadzenia działań mających na celu usunięcie odpadów przez ten organ oraz termin rozpoczęcia i zakończenia działań.

Należy też podkreślić, że obowiązek utrzymywania nieruchomości w należyтым stanie higieniczno-sanitarnym w celu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym, nakłada na jej właściciela, posiadacza lub zarządzającego art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

Zgodnie z powyższym przepisem ww. podmioty są obowiązane utrzymywać nieruchomość w należyтым stanie higieniczno-sanitarnym w celu zapobiegania zakażeniom i chorobom zakaźnym, w szczególności prowadzić prawidłową gospodarkę odpadami i ściekami oraz zwalczać gryzonie, insekty i szkodniki. Bieżący nadzór sanitarny sprawowany jest przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, czyli Oddziały Nadzoru Higieny Komunalnej w Wojewódzkich Stacjach Sanitarно-Epidemiologicznych, zaś brak realizacji ww. obowiązków stanowi wykroczenie zagrożone karą grzywny. W tym zakresie inspektorom nadzoru sanitarnego przyznany został szereg uprawnień, a w szczególności **prawo wstępu do mieszkań** określone w art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 roku o Państwowej Inspekcji Sanitarnej¹⁴. Konsekwencją powyższego jest art. 27 ust. 1 omawianej ustawy zgodnie, z którym w razie stwierdzenia naruszeń wymagań higienicznych i zdrowotnych, Państwowy Inspektor Sanitarny nakazuje, w drodze decyzji, usunięcie w ustalonym terminie stwierdzonych uchybień. Wskazana wyżej regulacja ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej daje podstawy prawne do ustalenia w ramach sprawy indywidualnej, nakazu usunięcia naruszeń wymagań higienicznych w drodze decyzji. W celu zapewnienia bezpieczeństwa oraz realizacji celów, ustawodawca przewidział w art. 29 cytowanej ustawy również możliwość zabezpieczenia, w tym zabezpieczenia pomieszczeń, zaś do postępowania zabezpieczającego stosuje się przepisy ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Informuję też, że do Ministra Zdrowia, Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministra Finansów i Gospodarki (wcześniej Ministra Rozwoju i Technologii), a także Ministra Sprawiedliwości nie wpływały w ostatnich latach interwencje czy apele przedstawicieli jednostek samorządu terytorialnego, dotyczące poruszonego przez Pana Posła problemu, nie są też prowadzone prace w zakresie zmiany obowiązujących przepisów.

Z upoważnienia, z wyrazami szacunku

Tomasz Lewandowski

Podsekretarz Stanu

/ kwalifikowany podpis elektroniczny /

w Ministerstwie Rozwoju i Technologii

¹⁴ (Dz.U. z 2024 r. poz. 416)

Klauzula informacyjna dotycząca przetwarzania danych osobowych:

Zgodnie z art. 13 ust. 1 i 2 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz. U. L 119 z 4 maja 2016 r., zpóźn. zm.), zwanego dalej „RODO”, informuję, że:

1. Administratorem Pani/Pana danych osobowych jest Minister Finansów i Gospodarki, którego obsługę zapewnia Ministerstwo Rozwoju i Technologii z siedzibą w Warszawie, przy Placu Trzech Krzyży 3/5, 00-507 Warszawa, e-mail: kancelaria@mrit.gov.pl, tel. +48 222 500 123, adres skrytki na ePUAP: /MRPiT/SkrytkaESP, adres do doręczeń elektronicznych: AE:PL-68477-29007-EFSHR- 25. Wykonującym obowiązki administratora jest dyrektor Departamentu Mieszkalnictwa.
2. Jeśli ma Pani/Pan pytania dotyczące przetwarzania Pani/Pana danych osobowych, a także przysługujących Pani/Panu praw, może się Pani/Pan kontaktować z Inspektorem Ochrony Danych w MRiT wysyłając informację na skrzynkę: iod@mrit.gov.pl.
3. Pani/Pana dane osobowe będą przetwarzane w oparciu o art. 6 ust. 1 lit. c) RODO tj. w celu wypełnienia obowiązku prawnego ciążącego na administratorze, na podstawie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2024 r. poz. 907), oraz w związku z § 162 uchwały Nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. - Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. z 2024 r. poz. 806) oraz art. 193 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 r. – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M. P. z 2022 r. poz. 990).
4. Pani/Pana dane osobowe przetwarzane będą w celu rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interwencję poselską lub senatorską lub interpelację/zapytanie poselskie.
5. Odbiorcami Pani/Pana danych osobowych mogą być:
 - o organy władzy publicznej oraz podmioty wykonujące zadania publiczne lub działające na zlecenie organów władzy publicznej, w zakresie i w celach, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa (np. na żądanie sądów, urzędów skarbowych, Prokuratury lub Policji);
 - o inne podmioty, które na podstawie stosownych umów podpisanych z MRiT przetwarzają dane osobowe, dla których Administratorem jest Minister Finansów i Gospodarki (np. podmioty świadczące usługi prawne, dostawcy systemów informatycznych i usług IT oraz telekomunikacyjnych, operatorzy pocztowi i kurierzy).
6. Pani/Pana dane osobowe będą przechowywane przez okres niezbędny do realizacji celu ich przetwarzania tj. do chwili załatwienia sprawy, w której zostały one zebrane, a następnie – w przypadkach, w których wymagają tego przepisy ustawy z dnia 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach (Dz. U. z 2020 r. poz. 164 ze zm.) – przez czas określony w tych przepisach.
7. Pani/Pana dane osobowe nie będą podlegać zautomatyzowanemu podejmowaniu decyzji lub profilowaniu.
8. Pani/Pana dane osobowe nie będą przekazywane do państwa trzeciego ani do organizacji międzynarodowych.
9. Podanie danych jest dobrowolne, ale niezbędne do rozpatrzenia i udzielenia odpowiedzi na interpelację/zapytanie/interwencję.
10. W związku z przetwarzaniem Pani/Pana danych osobowych przysługują Pani/Panu następujące prawa:
 - o prawo dostępu do swoich danych oraz otrzymania ich kopii zgodnie z art. 15 RODO;
 - o prawo do sprostowania (poprawiania) swoich danych, jeśli są błędne lub nieaktualne, zgodnie z art. 16 RODO;
 - o prawo do ograniczenia przetwarzania danych zgodnie z art. 18 RODO.
11. W przypadku powzięcia informacji o niezgodnym z prawem przetwarzaniu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Pani/Pana danych osobowych, przysługuje Pani/Panu prawo wniesienia skargi do organu nadzorczego właściwego w sprawach ochrony danych osobowych, tj. Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych.